Paragrafta Yardımcı Düşünce - 1

1. Kültürü gelecek kuşaklara aktaran ve öğreten, dildir. Diğer bir deyişle dil olmasaydı kültür ve uygarlık da olmazdı. Demek ki bugünkü kültür ve uygarlığın varlığı, dil ile doğrudan ilintilidir. Medeniyet, insanlığın bilim ve teknolojideki ilerlemeyle ulaştığı ortak nokta olarak tanımlanabilir. Öyleyse kültür toplumların kendi öz malı, uygarlık ise insanlığın ortak hazinesidir. Dil olmasaydı uygarlık da olamazdı. Hayvanlarla aramızdaki temel fark burada görülüyor. Düşünsenize hayvanlar da bir kültür ve bilgi birikimine sahip olsalardı insanın durumu ne kadar acı olurdu.

Bu parçada aşağıdakilerden hangisine değinilmemiştir?

A) Dilin öğretici yönüne

B) Kültürün ulusal, uygarlığın ise evrensel olduğuna

C) Kültür ve uygarlığın dille sıkı bir ilişkisinin bulunduğuna

D) Dilin, kültürü geleceğe taşıyan bir araç olduğuna

E) İnsanlığın bilim ve teknolojiyle kültürünü geliştirebileceğine

2. Birisi karşınıza çıkar da “Atın kim?” diye sorarsa sakın şaşırmayın. Bilin ki o, bir Kırgız’dır ve sizden adınızı söylemenizi istemektedir. Ad sözcüğü yalnızca bizim dilimizde ve Azerbaycan Türkçesinde kullanılmaktadır. Özbek, Tatar, Kırgız, Uygur ve Kazak gibi Türkçe konuşan öteki tüm halklarda ad sözcüğü ile at sözcüğü aynı anlamdadır. Bunun nedeni yüzyıllar öncesinde bir Türk’ün atıyla birlikte anılıyor olmasıdır. Tarihî bir kişilikten “Ata” diye her söz edişimizde, atını anıyoruz aslında! “Ata”lardan söz edince Yavuz Sultan Selim’in şu öyküsünü anlatmadan olmaz: Yavuz Sultan Selim, çok sevdiği bir atını bakıcılara verirken “Bu atıma iyi bakın. Her kim ki atımın öldüğünü bana söyler, bilsin ki ben de onu öldürürüm.” uyarısında bulunmayı ihmal etmez.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisine ulaşılamaz?

A) Aynı dili konuşan toplumlarda aynı sözcüğün farklı anlamlarda kullanılabildiğine

B) Türklerin sosyal yaşamlarıyla dillerindeki kelimeler arasında bir ilişki olduğuna

C) “At” sözcüğü ile “ad” sözcüğünün köken bakımından çok farklı olduğuna

D) “Ad” sözcüğünün Anadolu ve Azeri Türkçelerinde aynı anlamda kullanıldığına

E) Yavuz Sultan Selim’in yoğun bir at sevgisine sahip olduğuna

3. Yazı yazmaya başladıktan bir süre sonra -ki bu bazılarında birkaç yıl, bazılarında ise on yıllara sarkan bir süreç içerisinde kendisini gösterebilir- öyle bir an gelir, artık yazmak namus borcu gibi bir şeydir. Tiryakiden öte bağımlısı olup çıkmışsınızdır. Yazmasanız dayanamayacağınızı, nefesinizin tıkanacağını, hareket edemeyeceğinizi zannedersiniz. Yazdıkça hava almaya, kalp ritmlerinizin düzenli atmaya başladığına şahit olursunuz. Kimi yazarlar bunu düzenli alışkanlık ve ritüeller içerisinde gerçekleştirir, günlük olağan bir uğraşı hâline getirir. Kiminde ise bir duygu ve fikir patlaması oluşana kadar sabırla bekler; patlayınca da ardı arkası gelmez, kesilmez. Anlatacağı bir şeyi olmayan yazar ne yapar, ne anlatır, ne yazar? Eski yazdıklarıyla avunur durur. Oysa zaman denen güç, sürekli ensesindedir. Ona karşı direnen, direnişini başarılı kılmış kim var ki?

Bu parçada yazma süreciyle ilgili aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

A) Her yazarın günü gününe yazdığına

B) Yazardan yazara farklılık gösterebildiğine

C) Bir zorunluluk oluşturduğuna

D) İlhamın bazı yazarlarda etkili olduğuna

E) Belli bir zamanı olmadığına

4. Myanmar’da bir petrol rafinerisinde güvenlik şefiyken maruz kaldığı petrokimya gazlarının akciğerlerini hasara uğratması sürpriz değil. Dört kez zatürre geçiren George Orwell’in tedavi süreçlerindeki gözlemleri “Yoksullar Nasıl Ölür?”e yansıdı. Sefil bir Paris hastanesinde sırtına içinde kibrit yakılan bardakların yapıştırılması, oluşan şişliklerin yarılıp taze yaralar üzerine hardal lapası basılması bu tecrübelerden sadece biridir. İspanya İç Savaşı’nda 1,90 metrelik boyuyla ayakta dikilirken boynuna giren mermi onu öldürmedi. Ünlü eseri “Bin Dokuz Yüz Seksen Dört”ü yayımladıktan sonra hasta ciğerleri yüzünden yattığı hastanede, sessiz sedasız ve orada evlendiği Sonia’yı bir kenara koyarsak bu dünyayı kimsesiz terk etti. Ross, başarısızlık takıntısı olan Orwell’in âdeta bütün yazarların aklını okurcasına söylediği bir sözünü hatırlatmış: “İçeriden bakıldığında her hayat bir dizi yenilgiden ibarettir.”

Bu parçada George Orwell’le ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Sağlığının yerinde olmadığına

B) Yaşamıyla yapıtları arasında bir ilişki olduğuna

C) Yalnız bir yaşamı olduğuna

D) Yaşamı, bir mağlubiyet alanı olarak gördüğüne

E) Asıl mesleğinin askerlik olduğuna

5. "Bir Dostluk Masalı", ne olursa olsun en özel anlarında dostlarımızın yanında olmanın öneminin altını çizerken bir yandan da yardımseverliğin asla karşılıksız kalmadığını aynı kurgunun içine başarıyla yediriyor. Her yaştan okurun yüreğini sımsıcacık duygularla dolduran, çizimlerin gücüyle bir şölen sunan eser, iyiliğin olduğu yerde zamanın nasıl da yetebildiğini gözler önüne seriyor. Ve âdeta okura şöyle sesleniyor: "İyilik yap, çantaya at."

Bu parçada söz konusu kitapla ilgili aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

A) Yardımlaşmanın önemini sezdirdiğine
B) Dostluk kavramını vurguladığına
C) Samimi bir dille kaleme alındığına
D) Yediden yetmişe herkese seslendiğine
E) Görsel açıdan başarılı olduğuna

6. Sanatçının şu gördüğümüz dünyayı, buradaki nesneleri, insanları, elinden geldiğince onlara sadık kalarak yansıttığına veya yansıtması gerektiğine inanır bu kuram. Doğalcı olan bu anlayışa göre sanatçı bize hayatı veya hayatın bir parçasını, bir yönünü, bir kesitini olduğu gibi sunar. Yüzeysel bir gerçekliğin kopyasıdır eser. Bu basit yansıtma (benzetme) anlayışının Eski Yunan'da yaygın olduğu anlaşılıyor. Hepimizin bildiği hikâyeler vardır bu konuda. MÖ V. yüzyılın sonlarında resimleriyle ün salmış olan Zeuxis, elinde üzüm tutan bir çocuğun resmini yapmış ve üzümler öylesine gerçek gibi duruyorlarmış ki kuşlar gelip yemeye kalkışmışlar. Bundan dolayı övüldüğü zaman, Zeuxis üzülerek "Çocuğun resmini daha iyi yapabilseydim kuşlar ondan korkardı." demiş.

Bu parçada sözü edilen kuramla ilgili aşağıdakilerin hangisine değinilmemiştir?

A) Sanatçının, eseriyle yaşamın sadece bir yönünü yansıttığına
B) Doğalcı bir anlayış olarak da değerlendirildiğine
C) Eski Yunan'da yaygın bir kuram olduğuna
D) Resim dışında diğer sanat dallarında uygulanmadığına
E) Görünene bağlı kalınarak eser oluşturma düşüncesine dayalı olduğuna

7. "Noktalama işaretlerinden yoksun bir metin yazabilir misin?" diye sordum kendime. Belki sadece nokta kullanarak ya da sadece ünlem işaretiyle. Yahut da sadece ağır başlı bir virgülle, uzunca bir metnin sonunu getirebilir miyim, diye düşündüm. Bu yazıyı noktalama işaretlerinden kendimi sakınarak yazmaya giriştim ilk etapta. Elbette biliyordum böyle bir metinde bunu denemenin sonuç vermeyeceğini. Zira bunun yeri edebî metinler. Bunun kolay olmadığını bir kez daha anladım bu küçük girişimimle. Bunu deneyen büyük isimler var edebiyat tarihinde. Örneğin sadece virgül kullanarak upuzun cümleler kuran Kolombiyalı usta Gabriel Garcia Marquez ya da "Ulysses"in bir bölümünü noktasız, virgülsüz kaleme alan James Joyce… Beri yandan bazı sözcüklerden ve hatta harflerden tasarruf ederek yazanlar da mevcut.

Bu parçadan aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Kimi yazarların, noktalama işaretlerini kullanmama eğiliminde olduğuna
B) Noktalama işaretlerini kullanmadan edebî bir metnin yazılamayacağına
C) Kimi yazarların, eserlerinde bazı kelime ve harfleri bilinçli olarak kullanmadıklarına
D) Noktalama işaretlerini kullanmadan metin yazmanın zor olduğuna
E) Bazı yazarların virgülü kullanmadan metin yazabileceğine

8. Yahya Kemal bir tutarlılıktır, şiirsel maya bakımından soylu bir Türk şairidir. Daha doğrusu bir Osmanlı şairidir. Osmanlılığı; dilinden, vezninden, tarzından gelmez. Şiirleri, Osmanlı kavramının bütün özelliklerini, niteliklerini taşır. Bütün ömrü boyunca bir kültür yokluğunun, ulusun kendi yaratıp geliştirdiği, salt kendi değerlerine dayanan bir kültürün yokluğunun azabını duyar, sıkıntısını çeker.

Bu parçadan Yahya Kemal Beyatlı'yla ilgili aşağıdakilerden hangisine ulaşılamaz?

A) Eserlerinin Osmanlılığı yansıttığına
B) Kültürel dayanaklara önem verdiğine
C) Modernlikten uzak durduğuna
D) Türk kültüründen beslendiğine
E) Tutarlı olarak nitelenebileceğine

Bu testin cevap anahtarına ulaşmak için yandaki karekodu okutunuz.

